

Bryssel den 16 juni 2023  
(OR. en)

10607/23

---

Interinstitutionella ärenden:  
2023/0076(COD)  
2023/0077(COD)

---

ENER 358  
ENV 687  
CLIMA 304  
COMPET 621  
CONSOM 232  
FISC 126  
CODEC 1123

**NOT**

|                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| från:          | Ständiga representanternas kommitté (Coreper I)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| till:          | Rådet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Komm. dok. nr: | 7435/23 +ADD1<br>7440/23 +ADD1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Ärende:        | Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011 och (EU) 2019/942 för att förbättra unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi<br><br>Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2019/942 samt direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 för att förbättra utformningen av unionens elmarknad<br><br>– Allmän riktlinje |

**I. INLEDNING**

1. Den 14 mars 2023 lade kommissionen fram ett förslag till förordning för att förbättra utformningen av unionens elmarknad (EMD) samt ett förslag till förordning för att förbättra unionens skydd mot otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi (Remit).

2. Dessa förslag är en reaktion på de mycket höga priserna och volatiliteten på elmarknaderna under 2021 och 2022 och bygger på tre pelare – att skydda konsumenterna, att öka stabiliteten och förutsägbarheten när det gäller energikostnaderna och därigenom bidra till EU-ekonomins konkurrenskraft och att främja nya energiinvesteringar.

## II. LÄGESRAPPORT

1. Under andra halvan av mars 2023 inledde det svenska ordförandeskapet förhandlingar om förslagen i arbetsgruppen för energi. På grundval av resultaten av dessa diskussioner har ordförandeskapet lagt fram fem översyner av båda förordningarna.
2. Arbetet med båda förslagen har påskyndats under de senaste månaderna, och de diskuterades också av ministrarna vid energirådets möte den 28 mars 2023 i Bryssel, vilket tjänade som vägledning för det fortsatta arbetet.
3. Förslagen togs även upp i Coreper den 31 maj, med huvudfokus på dubbelriktade differenskontrakt, förklaring av en regional eller unionsomfattande elpriskris och kapacitetsmekanismer. Coreper gav ordförandeskapet politisk vägledning och fastställde riktlinjer för det fortsatta arbetet.
4. Den nuvarande femte översynen enligt dokumenten 10605/23 och 10606/23 bör ligga till grund för den allmänna riktlinjen. Ny text markeras med **fetstil och understrykning** och strykningar med [...]. Text från tidigare översyner markeras med **fetstil** och strykningar med **/.../**.

### **III. ARBETET I EUROPAPARLAMENTET OCH ANDRA UNIONSORGAN**

1. I Europaparlamentet leder utskottet för industrifrågor, forskning och energi (ITRE) arbetet med de båda ärendena. Europaparlamentet har utsett Nicolás González Casares (S&D, Spanien) till föredragande för utformningen av unionens elmarknad och Maria da Graça Carvalho (EPP, Portugal) till föredragande för otillbörlig marknadspåverkan på grossistmarknaden för energi. Parlamentet väntas anta båda betänkandena i september 2023.
2. Varken Europeiska ekonomiska och sociala kommittén eller Europeiska regionkommittén har ännu lagt fram sina yttranden.

### **IV. HUVUDINSLAG I ORDFÖRANDESKAPETS KOMPROMISSFÖRSLAG**

1. Medlemsstaterna stödde det sätt på vilket debatten i Coreper och diskussionerna i arbetsgruppen för energi återspeglades i arbetet med de fyra översynerna av de två förslagen.
2. Av rättssäkerhets- och tydlighetsskäl kommer artiklarna 2 och 3 i förslaget till elmarknadsförordning, som ändrar direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944, att lyftas ut från den förordningen och utgöra ett fristående direktiv. Detta är en rättslig och teknisk justering som inte påverkar de materiella bestämmelserna i förslagen.
3. De viktigaste ändringarna kan sammanfattas på följande sätt:

#### **Avseende utformningen av unionens elmarknad:**

1. I artikel 7a i förordningen har den topplastutjämningsprodukt som kan upphandlas och aktiveras av medlemsstaterna för att minska efterfrågan på el under topplasttimmar kopplats till artikel 66a i direktivet, som innehåller bestämmelser om att förklara en regional eller unionsomfattande elpriskris. Produkten ska begränsas till varaktigheten för en priskris i enlighet med artikel 66a.2.

2. I artikel 7b i förordningen får data från särskilda mätinstrument användas av systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem endast om slutkunden ger sitt samtycke. Om en slutkund inte har en smart mätare installerad, eller om en slutkunds smarta mätare inte levererar de data som krävs för att tillhandahålla efterfrågefleksibilitet eller flexibilitetstjänster, ska systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem godta data från en särskilda mätinstrument, om sådana finns tillgängliga.
3. Senast den 1 januari 2026 ska, enligt artikel 8 i förordningen, stängningstiden för kapacitetstilldelning mellan elområden på intradagsmarknaden vara tidigast 30 minuter före realtid. Tillsynsmyndigheten i en viss medlemsstat får dock bevilja undantag från detta krav på begäran av berörd systemansvarig för överföringssystemet, dock längst till och med den 1 januari 2029, med förbehåll för en konsekvensbedömning och en handlingsplan för att förkorta stängningstiden för kapacitetstilldelning mellan elområden på intradagsmarknaden till 30 minuter. Detta undantag får förlängas ytterligare med högst tre år, med förbehåll för en reviderad handlingsplan och konsekvensbedömning. Senast den 1 januari 2032 ska stängningstiden för kapacitetstilldelning mellan elområden på intradagsmarknaden vara tidigast 30 minuter före realtid.
4. När det gäller artikel 9 i förordningen är genomförandet av regionala virtuella knutpunkter nu föremål för en konsekvensbedömning. Efter en sådan bedömning ska kommissionen anta en genomförandeakt som genomför utformningen av unionens terminsmarknad, utgående från regionala virtuella knutpunkter och med stöd av åtminstone långsiktiga överföringsrättigheter som utfärdats av de systemansvariga för överföringssystemen. Denna genomförandeakt ska bland annat innehålla en metod för att fastställa de regionala virtuella knutpunkternas geografiska räckvidd och en metod för beräkning av referenspriserna för de regionala virtuella knutpunkterna.
5. När det gäller artikel 19 i förordningen klargjordes det att ersättning på grund av minskad kapacitet hos sammanlänkningsanläggningar för operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar för förnybar el i ett havsbaserat elområde gäller anläggningsoperatörer som är direkt anslutna till två eller flera elområden. Denna kompensation får inte överstiga de totala intäkter från överbelastning som genereras i sammanlänkningsanläggningar mellan de berörda elområdena på årsbasis.

6. Enligt artikel 19a i förordningen ska medlemsstaterna främja användningen av energiköpsavtal genom att undanröja omotiverade hinder och oproportionerliga eller diskriminerande förfaranden eller avgifter. Det klargjordes också att instrument för att främja användningen av energiköpsavtal kan omfatta, men inte är begränsade till, statsstödda garantisystem till marknadspriser, privata garantier eller faciliteter som sammanför efterfrågan på energiköpsavtal.
7. När det gäller artikel 19b i förordningen klargjordes det att dubbelriktade differenskontrakt ska tillämpas på nya investeringar för att huvudsakligen uppgradera befintliga elproduktionsanläggningar, öka deras kapacitet eller förlänga deras livslängd. För att ta hänsyn till de projekt som just nu är på gång i medlemsstaterna har en lämplig övergångsperiod lagts till, dvs. bestämmelserna i denna artikel kommer endast att tillämpas på kontrakt inom ramen för system för direkt prisstöd för nya investeringar i elproduktion som ingår tre år efter den dag då denna förordning träder i kraft. Övergångsperioden för havsbaserade hybridtillgångar som är anslutna till två eller flera elområden fastställs till fem år. När det gäller fördelningen av intäkter från differenskontrakt är det en känslig avvägning att hitta rätt balans mellan beviljandet av flexibilitet för medlemsstaterna och återlämnandet av intäkter till slutkunderna. Huvudregeln att intäkterna ska fördelas till slutkunderna bibehålls, men medlemsstaterna får också använda dem för att finansiera kostnaderna för systemen för direkt prisstöd eller för investeringar för att minska slutkundernas elkostnader. Den andel av intäkterna som fördelas till slutkunder som är företag får inte överstiga den sammanlagda andelen av alla företags elförbrukning. Omfördelningen ska inte heller påverka tillämpningen av reglerna om statligt stöd i artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Slutligen har ett undantag för småskaliga anläggningar och demonstrationsprojekt för förnybar energi införts.
8. När det gäller flexibilitetsbestämmelserna i förordningen gäller följande:
- På det hela taget stärktes och förtydligades kopplingarna mellan flexibilitetsbestämmelserna i artiklarna 19c–19f.

- I artikel 19c i förordningen har innehållet i rapporten om behovet av flexibilitet i systemet specificerats ytterligare och det klargörs att en annan myndighet eller enhet än den nationella regleringsmyndigheten, som medlemsstaten utser, kan anta rapporten och att de får be de systemansvariga för överföringssystemen respektive distributionssystem att lämna synpunkter. I rapporten ska den europeiska bedömningen av resurstillräcklighet och nationella bedömningar av resurstillräcklighet beaktas. Rapporten ska dessutom innehålla åtminstone en utvärdering av hindren för flexibilitet på marknaden och förslag till relevanta begränsningsåtgärder.
- I artikel 19d i förordningen gäller det vägledande nationella målet nu icke-fossil flexibilitet och ska baseras på den rapport som avses i artikel 19c. Medlemsstaterna får också fastställa preliminära vägledande mål innan den första rapporten lämnas in.
- Enligt artikel 19e i förordningen får medlemsstaterna tillämpa stödsystem för icke-fossil flexibilitet som består av betalningar för den tillgängliga kapaciteten om investeringarna i icke-fossil flexibilitet är otillräckliga för att uppnå det vägledande nationella mål som anges i artikel 19d. Detta ska inte hindra medlemsstaterna från att på annat sätt gripa sig an sina vägledande mål.

9. I fråga om kapacitetsmekanismer uttryckte medlemsstaterna behov att rationalisera godkännandeförfarandet. För att bemöta medlemsstaternas farhågor har en översynsklausul lagts till, så att kommissionen senast en månad efter det att denna förordning har trätt i kraft ska lägga fram en detaljerad rapport med en bedömning av möjligheterna att rationalisera och förenkla förfarandena i kapitel IV. I detta sammanhang ska kommissionen begära att byrån ändrar metoden för bedömning av den europeiska resurstillräckligheten, om detta är lämpligt. Dessutom ska kommissionen senast tre månader efter denna förordnings ikraftträdande lägga fram förslag i syfte att vid behov förenkla processen för bedömning av kapacitetsmekanismer.

10. I fråga om kapacitetsmekanismer begärde medlemsstaterna också under förhandlingarnas gång att man skulle stryka den tillfälliga karaktären samt hänvisningen till kapacitetsmekanismer som en sista utväg. Trots att det är nödvändigt att begränsa snedvridningen av konkurrensen och den inre marknaden erkänns i de föreslagna texterna att kapacitetsmekanismer kan spela en viktig roll för att säkerställa resurstillräcklighet, särskilt under övergången till ett koldioxidfritt system. I detta sammanhang införs genom texten en möjlighet att från kommissionen begära en begränsad förlängning av undantagen från utsläppsgränsvärdet för koldioxid i kapacitetsmekanismer på grund av problem med försörjningstryggheten.
11. I artiklarna 64 i förordningen, artikel 66 i direktivet och skäl 53b har nya undantag beviljats Estland, Lettland och Litauen när det gäller deras balansmarknader. Eftersom de baltiska länderna är beroende av det ryska synkronområdet för frekvenshantering har de inte kunnat utveckla en egen fungerande balansmarknad. Rysslands anfallskrig har ökat risken i fråga om försörjningstrygghet i de baltiska länderna. För att göra det möjligt för de baltiska länderna att utveckla en egen balansmarknad, och ansluta sig till kontinentala Europa, kommer de därför under en viss tid att undantas vissa krav som gäller för befintliga balansmarknader.
12. Genom artikel 66 och motsvarande skäl 53g införs undantag för Cypern från artiklarna 40.4 och 54.2 fram till dess att överföringssystemet i Cypern är anslutet till andra medlemsstaters överföringssystem via sammanlänkning.
13. Om konsumentbestämmelserna i direktivet:
  - I skäl 46 klargörs att kunder bör tillåtas att ha mer än en mät- och faktureringspunkt täckta av den gemensamma anslutningspunkten för sina fastigheter. Här har medlemsstaterna getts större flexibilitet att fastställa dessa regler på nationell nivå. Dessutom har möjligheten att använda smarta mätarsystem som direkt kan täcka mer än en mätpunkt lagts till.

- I artikel 11a och skäl 44 har det lagts till att medlemsstaterna får undanta leverantörer som endast erbjuder avtal med dynamiska priser från skyldigheten att erbjuda avtal med fast pris och fast löptid, förutsatt att detta inte inverkar negativt på konkurrensen och att det fortfarande finns ett tillräckligt urval av avtal med fast pris och fast löptid.
- I artikel 15a och skäl 51 om energidelning förtydligades balansansvaret mellan aktiva kunder. Dessutom är alla rättigheter och skyldigheter för konsumenter som fastställs tillämpliga på slutkunder som deltar i system för energidelning. Det klargörs också att begreppet energidelning inte påverkar tillämpliga nationella regler för godkännande av leverantörer.
- I artikel 27a och skäl 48 har det förtydligats att detta direktiv inte inkräktar på befintliga system för sistahandsleverantörer. Om en medlemsstat redan har utsett en sistahandsleverantör innan detta direktiv träder i kraft, är det inte nödvändigt att genomföra ett nytt förfarande för att utse en sistahandsleverantör. Det är dessutom möjligt att utse en sistahandsleverantör antingen före eller vid den tidpunkt då leverantören går i konkurs.

- I artikel 66a och skäl 53 har rådet fått större utrymme för skönsmässig bedömning att avgöra när en elpriskris uppstår. Rådet bör, på förslag av kommissionen, genom ett genomförandebeslut fastställa när en regional eller unionsomfattande elpriskris föreligger, och i beslutet bör också dess giltighetstid, som kan vara upp till ett år, anges. När det gäller utlösande faktorer har kriterierna för grossistmarknaden i stort sett behållits i enlighet med kommissionens förslag, men en ny möjlighet införs att utesluta perioder med onormala priser vid beräkningen av mycket höga priser. Samtidigt har kriterierna för slutkundsmarknaden gjorts flexiblare, delvis genom att man inför ett intervall för nivån på de kraftiga ökningarna av detaljistpriserna på el, delvis genom att man minskar den framåtblickande bedömningen av hur länge dessa priser förväntas förbli höga från sex månader till tre månader. Slutligen läggs en mekanism till för att förlänga en regional eller unionsomfattande priskris, som kommer att bli föremål för en bedömning av kommissionen och ett kommissionsförslag.
- När det gäller införlivandeperioden för direktivet behålls den allmänna regeln om sex månader i enlighet med kommissionens förslag. En period på 24 månader har dock införts för artikel 4 om fritt val av leverantör och artikel 15a om energidelning för att underlätta medlemsstaternas genomförandeprocesser.

### **Vad gäller Remit:**

- a) I artikel 2.20a och skäl 10 har en definition av ”orderbok” införts på begäran av flera delegationer för att ytterligare förtydliga förslaget.
- b) I artiklarna 4a och 9a samt skälen 11 och 12, som rör plattformar för insiderinformation (IIP) och registrerade rapporteringsmekanismer (RRM), har det lagts till att byrån i vissa fall bör ha befogenhet att återkalla en auktorisation. Dessutom har kommissionen fått befogenhet att anta genomförandeakter för att ytterligare förtydliga genomförandet av bestämmelserna om RRM och IIP. Dessa artiklar kommer sedan att tillämpas först när kommissionen har antagit de relevanta genomförandeakterna.
- c) I artikel 9 och skäl 18a har kravet på marknadsaktörer i unionen som är bosatta eller etablerade i ett tredjeland ändrats. Det är nu ett krav att dessa marknadsaktörer utser en företrädare i den medlemsstat där de är verksamma i stället för att ange ett kontor, för att ge medlemsstaterna ökad klarhet.
- d) När det gäller artikel 13 får Acer utöva sina befogenheter i medlemsstaternas jurisdiktion, såvida inte den nationella tillsynsmyndigheten motsätter sig detta på grund av att den formellt har inlett eller håller på att göra en utredning av samma fakta, eller har genomfört en utredning av samma fakta och fastställt att det föreligger eller inte föreligger en överträdelse. Acer ska informera den nationella tillsynsmyndigheten och andra berörda myndigheter innan det gör detta. Acer får utöva sina befogenheter om den nationella regleringsmyndigheten inte vidtar de nödvändiga åtgärderna för att tillmötesgå Acers begäran i fall med gränsöverskridande inverkan. När Acer har slutfört sin utredning ska det utarbeta en utredningsrapport med sina slutsatser.

- e) I artikel 13 har det lagts till att byrån får utöva sina befogenheter, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3a, om den behöriga nationella tillsynsmyndigheten begär att den ska utöva sina befogenheter när det gäller handlingar som har gränsöverskridande inverkan.
- f) I artikel 13a, som rör Acers kontroller på plats, har det klargjorts att inspektionerna ska förberedas och genomföras i nära samarbete och samordning med nationella myndigheter. Befogenheten för Acers kontroller på plats har preciserats ytterligare för att skapa större klarhet. Det har också lagts till att kontroller på plats i privata lokaler inte får utföras utan förhandstillstånd från en rättslig myndighet.
- g) Artikel 13c om förfarandegarantierna för Acers utredningar har stärkts genom att det anges att de personer som är föremål för Acers utredning har rätt att yttra sig om fakta som rör dem innan Acer antar utredningsrapporten i enlighet med artikel 13.
- h) I artikel 16b har det tydliggjorts att byråns riktlinjer och rekommendationer är icke-bindande och att byrån inte kommer att kunna offentliggöra information om huruvida en nationell tillsynsmyndighet inte följer riktlinjerna eller rekommendationerna.
- i) I artikel 18 och skäl 18 har ändringar gjorts för att säkerställa en konsekventare tillämpning av administrativa böter i alla medlemsstater. För att uppnå detta har man infört en förteckning med kriterier för fastställande av dessa administrativa böter och deras storlek. Dessutom har medlemsstaterna fått större flexibilitet genom en ny möjlighet att fastställa lägre böter från fall till fall. Förfarandena för fall då det i en medlemsstats rättssystem inte finns några föreskrifter om administrativa böter har också lagts till.

## V. SLUTSATSER

1. Mot bakgrund av det ovanstående uppmanas rådet att behandla ordförandeskapets kompromisstexter enligt följande dokument: 10605/23 och 10606/23, lösa eventuella kvarstående frågor som kan uppstå under mötet och nå en överenskommelse om rådets allmänna riktlinje inför de kommande förhandlingarna med Europaparlamentet.
-